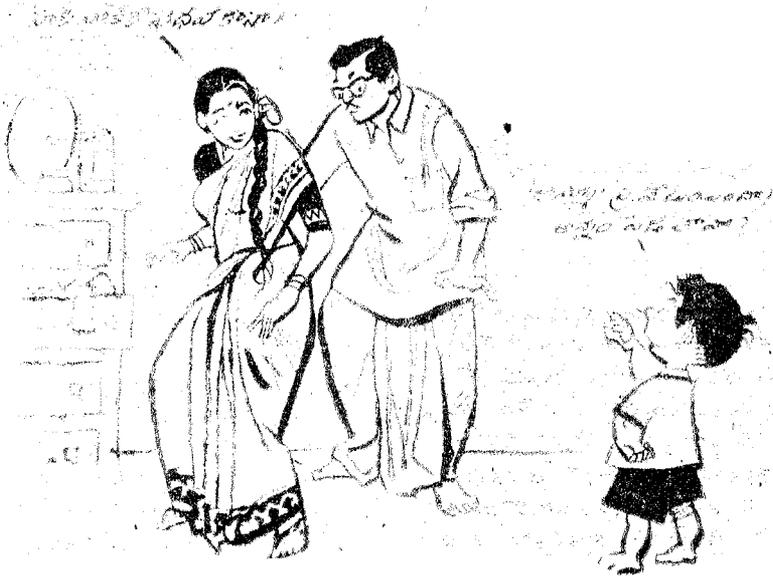

బుడుగు! చిచ్చుల పిడుగు!

అనలు ప్రవేటు చెప్పడం అంటే తిట్టడం అని అర్థం. కొట్టడం అని కూడా అర్థం.

ఈ ప్రపంచ కం లో ప్రవేట్లు ఎన్నో రకాలు. ఎన్ని రకాలో నే చెప్పలేను. వృద్ధిరకాలుంటాయి. ప్రవేటు మేష్టర్లు కూడా ఎన్నో రకాలున్నాయి.

మొగమేష్టర్లు, ఆడమేష్టర్లు, కళ్లజోడువీ, నల్లకోటువీ... ఇంకా గుండుమేష్టర్లు, పిలకమేష్టర్లు (పూర్వ కాలంలో నాకు ఈ రెండూ ఉండేవి- మేష్టర్లు కాదు. గుండూ పిలకాను)

కొంతమంది చూట్టానికి అచ్చంగా ప్రవేటు మేష్టర్లలా ఉంటారు కాని నిజంగా కాదు.

కొంతమంది చూట్టానికి ప్రవేటు

మేష్టర్లు ఉండరు. కాని నిజంగా అవును

ఇంకొంతమంది చూట్టానికీ, నిజంగానూ ప్రవేటు మేష్టర్లే అలాగే, కొన్ని మేష్టర్లు కొంతమంది వారం చెవ్రారు కొందరు ఉత్తినే తిట్టారు. మా యిట్లో బామ్మ, నాన్న, బాబాయి

నీళ్లు ఇంకొరకం ప్రవేటు మేష్టర్లు అన్నమాట.

పొదున్నే అమ్మేమో బామ్మకి వంటకి కావలసినవి అన్నీ చప్పన యియ్యాలి. యియ్యకపోతే బామ్మ యిలా కోపంగా మొహంపెట్టి అమ్మకి ప్రవేటు చెప్పేస్తుంది.

అమ్మ వన్ను ఎప్పుడో నా కొటి చే, నాన్న అప్పుడు అమ్మకి ప్రవేటు చెప్పాడు. నేను దెబ్బలాట అనకున్నాను కాని, ప్రవేటు అని బాబాయి చెప్పాడు. మధ్యస్థం అప్పుడు, బామ్మ ఒక్కోసారి అమ్మ బుగ్గిమీద వేలితో భాసించి నీయిల్లు బంగారంగానూ అని కోప్పడు

తుందా; అమ్మ మాత్రం యాడవదు. ఓలా నవ్వుతుంది. (అమ్మ అలా నవ్వుతే భలే బావుంటుంది. నేను కూడా అలా నవ్వు గలను.) ఒక్కోసారి నాన్న ప్రవేటు చెప్పినప్పుడు కూడా అమ్మ గట్టిగా నవ్వుతుంది.

ఓసారి నాన్న, అమ్మ చెవి పట్టుకుని కి ఇస్తున్నాడు.

అంతట్లోకీ నాకు ఆకలేసింది. అమ్మ ప్రవేటు అయిందా, ఆకలేస్తోంది అన్నం వెట్టుడు గాని అమ్మను

అమ్మకి కోపం వచ్చింది కాబోలు కాని అప్పటికింకా నవ్వు అయిపోలేదు. అందుకని రండుతోటి, "ఫీ ఫోకీ నెగవకానా"

ముందరవూదందోయి
కానస్తే వెనక్కి వెళవాలి-

అంది కోపంగానూ, నవ్వుతూనూ.
నాకు తరవాతి బాబాయి చెప్పాడు
ప్రేవేలు చెప్తంటే ఆలా అన్నం పెట్టమని
కూడనూ అని ఇగో ఈ ప్లేవ ల్లోం,
ఎప్పుడూ ఏమిట సరిగ్గా చెప్పకు నీ న్నే
లోపం అంటారు ఇలా అని మనం అంటే
మళ్ళీ కోపం.

ఇంతెంగును, ఆవళ్ళి సాయం త్రి మే
బాబాయి నన్ను సాబోకో కూర్చోపెట్టి
ప్రేవేలు చెప్తున్నాడు లోగో ఏవో
అంతిలోకి ఓ నిజం ప్రేవేలు మేడకు
గాంటాయన ఒచ్చాడు

ఒచ్చి, నిన్నుమాసి ప్రేవేలు
చెప్పకుంటున్నావా బాబూ
అన్నాడు

నాకు ఒళ్ళి మండిపోయింది
బాధున్నెగదా, ప్రేవేలు చెప్తున్న
వుకు ఎవలొకచ్చి మాట్లాడ కూడదన్నాడు
బాబాయి బాధున్న అందుకనే అమ్మ
నన్ను తింటింకూడా. ఈ ప్రేవేలు మేషు
రలాంటి అయిన చిన్నివాడా చితిక
వాడా అందుకని నాకు ఒళ్ళి మండి
పోయింది

“ఫి భోకిరి వెగతకొనా” అన్నాను.

అంతే. ఇంకేం అనలేదుగదా కొని
బాబాయి మొటికొయి జేసేశాడు అంతి
లోకే బామ్మకచ్చి ఆరి పినుగా అంది
అమ్మకచ్చి దిప్పకొయి వెధనా అంటే ఆ
ప్రేవేలు మేషులలాంటి అయినకూడా ఆరి
భవనా అనేశాడు.

ఇంతవరకూ నా తప్ప ఏమిటో వాళ్ళు
చెప్పలేదు నురువు దేవుడు అని మాత్రం
చెప్పారు. నాన్నా అన్నాడు. అప్పుడు
కచ్చినవాడే నాకు కొత్త ప్రేవేలు మేషు
రలు.

ఎవడికి తెలుసు ముందస్తుగా చెప్పక
పోతే మహమనూ నా బామ్మకే తెలీదు.

అందుకని ప్రేవేలు మేషురు కొత్తిగా
ఒచ్చినప్పుడు ముందస్తుగా వాళ్ళేనా చెప్పాలి.
లేపోతే అమ్మా నన్నయేనా చెప్పాలి.

లేకపోతే, ఇలాగే అవుతుంది.
ఇలాగే అయితే, పిల్లలుకోరుకోరు. నేను
మంచివాణి కాబట్టి (అప్పుడు అందరూ
నన్ను వెంకివెగవాయి అన్నా) పోనే గదా
అని, ఆ మేషురువేతి మూడ్రోలుకాకా
ప్రేవేలు చెప్పించాను. అదేయింకోడైతేనా

నాసలహాలు

ఒకరోలుకూడా ఛాన్సు ఇవ్వడు.
నాదగిర పదిమేషురు పనిచేశారనుకో;
పాళ్ళందరూ నిజంగా మంచివాళ్ళే నేనంటే
ఇష్టం. కానిపాపం రెండ్రోలో, వడకొం
డ్రోలో అయ్యుకా వాళ్ళేనూ నేనీవాళ్ళు.
నన్ను భరించలేను అని చెప్పారుట నాన్న
తో. (భరించడం అంటే మొయ్యిదం అని
బాబాయి చెప్పాడు) ఉత్త అబద్ధం నేను
వాళ్ళు పీఠమిద సవారీ చేస్తానని ఎప్పుడూ
అనలేదు కూడా. అయినా వాళ్ళే లా అనడం
అన్యాయంకాదు? అని అడుగుతున్నాను.
అయితే అన్యాయం అని తెలీకువాళ్ళకి.
అపార్థం తెమ్మకున్నారన్నమాట. అంటే
కోపం తెమ్మకోవనం ఇలాఅయితే పిల్లలు
ఎంత అపార్థం తెమ్మకోవాలి?

ఒకమాట చెప్పాను. నేనున్నావనుకోక్లా
నాకు ప్రవేలు చెప్పక ఒక్కొక్క మేషురు
ఒక్కొక్క లాంటివాడు ఒక మేషురేమో
నాచెరికి, కీ ఇచ్చివచ్చుడేమో యిలా ఎవం
వేపుక తిప్పతారు.

పోనే అని ఊకుంటూనూ ఇంకో
కొన్నాళ్ళకి కొత్త నానూ నాడు కొన్న
వాడేమో కీ చెరిసే నుకవేపుక మెలిపెక
తాకు. మళ్ళా ఇంకో మేషురు ఎవం వేపుక
తిప్పతాకు ఇలాఅయితే చెరిపాడేబాదూ
అంటేకొని అయ్యో గుర్రవెంక, బిడి
చెరిని ఇదివరకటి మేషురు ఎటు మెలిసేకానని
అగురుతదా అని మాట్లాడు ఎప్పుడూ
అనగను.

మానాన్నా, అమ్మ పోనీ ముంద
మూగాచెప్పారా చెప్పకు
నేనెంగును చెప్పాలి చెప్పకు.
యిప్పుడు చెప్పాననుకోక్లా
యేమిటంటే, ముందు మేషురకి సల
హాలుఇస్తాను యెంగుకంటే, మేషురం
లేరునువు నురువంటే దేవుడుట. అంగుకు.

ఒకటి ప్రవేలు మేషురు కొత్తగా ఒక
కుర్రాడింటికి ఒచ్చేటప్పుడు ముందస్తుగా
పాతి మేషురుఇంటికెగ్గాలి వెళ్లి ఇగో పాతి
మేషురూ నువ్వు అల్లవారి పిల్లడు ఫలానా
బుకుకుకి చెరి ఎలా మెలిపెట్టినాడినీ? ఎవం
వేపుకా, నుడికా? అని అడిగిరావాలి లేక
పోతే, ఫలానా నన్నే అడిగేయ్యాలి అప్పు
డు నేనే చెప్పాను

ఇంకోటి. కొత్త మేషురు కొంచెం
రోజులేనా తలపాగా ముంగురావాలి
ఎందుకంటే, కొన్నిసారు వెంకిపిల్లలుం
టారు వెంకిపిల్లలేయితే లే ఓనారీ నేనే
అలాచేశాను ఒకమేషురీ.

మాకు: చాకే లేలు తెన్నీ యెంలాభం
లేదు నేనీవకోడిలు తెన్నీ పిల్లలు మీమాట
వంటారు.

“కొత్తగా వచ్చే మేషురు కొన్నాళ్ళు
తలపాగా చుట్టుకోవాలి.”

★ బుడుగు! చిచ్చుల పిడుగు! ★

(నన్ను దిగితే, ఓ కబురు చెప్తా. మా పక్క పీఠిలో నారాయణకొట్టలో పకోడిలు బావుంటాయి)

పదకొండు: పెద్ద పెద్ద మీసాలతో మాయింటిదగ్గర నాగన్న అంత మీసాలతో, చిన్న పిల్లలకి చగువు చెప్పడానికి రాకూడదు. కొందరికి భయం వస్తుంది. ఇంకొందరికి, పొతవిన్నా బుర్ర కెక్కాడు. ఉత్తివే అలా ఆ మీసాల చేపే మాదాలనిపిస్తుంది. మేషులు మాట్లాడినప్పుడు "విష్యక్తుడు" (ఈమాట ఎలా రాయడమో బాబాయి నేర్పాడు) లాంటి మాటలు అన్నప్పుడు

మీసాలు తనామగా కదులుతాయి. అందుకు.

డబ్బె: మేషులు రోజూ రాకూడదు. ఓసారి తిలనెప్పి అని, ఇంకోసారి జెరం అని (కడుపు నెప్పి అనకూడదు ఎందుకంటే, అది మేషులొచ్చినపుడు పిల్లలకి రావాలి) ఎగ గొట్టాలి! అలాచేస్తే పిల్లలు నేస్తం అవుతారు.

వంద: ఇంకొక్కటి. ఈ ప్రెవేటు కోసం అని ఫెవల్ గా వేరేగది ఇస్తే బిద్దు అని చెప్పండి నామాట విసకపోతే మీకే పదం

ఇంక పిల్లలకి కొంచెం చెప్తాను. ఇకడ్మించి పెద్దవాళ్ళు — ముఖ్యంగా ప్రెవేటు మేషులు అన్నలు చదవకూడదు.

వన్. ఇగో, ఈ మేషులన్నా రే మాట్లానికి మంచివాళ్ళిలా ఉన్నా, కొంచెం రోలు పోయాకా కొట్టుతారు అలుసు ఇస్తే ఇంకా కొట్టుతారు. అందుకని అది ఇవ్వకండి

ఏం లేదు ఒకటే చిట్కా. ముందస్తుగా, ప్రెవేటుకి ఫెవల్ గా ఓ గది కావాలని ఆలరిపెట్టాలి. అందులో కూర్చున్నాక, ఓ పావుగంట మామాలుగా ఉండకోవాలి మేషులు వచ్చితే సకే లేకపోతే, ఒక్క సారిగా, "బామ్మాయి వీడు గిలేడున్నా జేవ్" అని గట్టిగా అరచడమే. బాడు

నిజంగా గిల్లడమకో. అయినా గిల్లివట్టు యాడవాలి. మీకు బాగా తెలుసుగా. ఈజీ. కదూ? అలాచేస్తే మా బామ్మా మేషులూ పోట్లాడుకుంటారు — తరవాత మేషులు మానేస్తాడు. ఇంకో కొత్తవాడు రావడానికి ప్పదిరోజులుకూడా పట్టుతుంది.

టూ: మంచి మేషురనుకో, అప్పుడు బాడు ఎలాగా రోజూ రాడు. అలాంటి వాళ్ళతో పోట్లాటవేసుకోకూడదు. మనకే మంచిది.

టెన్. చిన్న పిల్లలు గుండు పిలకా పెట్టకోకూడదు నాకు పూర్వకాలంలో రెండు ఉండేవి. అప్పుడు మా బామ్మ నన్ను మాసి పండులా ఉన్నావు అనేది. కాని గుండు ఉంటే ఎంత నష్టం అని? అందరికీ టెంకి జెల్ల కొట్ట బుజ్జేస్తుంది. కొట్టుతారుకూడా మేషులు మొట్టికాయలు కూడా కొట్టుతారు పోలడు నూని ఇంకి పోయేలా. ఇంకొన్ని పజ్జాలున్నాయి నాకు చాలా అనుభవం ఉంది కనుక చెప్తాను. అనుభవం అంటే టెంకి జెల్లలు, మొట్టికాయలు తినడం.

ఓసారి మా బాబాయి, వాళ్ళ ఫ్రెండు సీత గదిలో కూర్చుని చదువు పుంట్లున్నారా కబుర్లు చెప్పకుంటూ అప్పుడు బామ్మమో వాళ్ళని చూసి, "వాళ్ళ వరసేం బాగులేదు" అని అమ్మతో చెప్పింది అప్పుడేమో నేను, (ఇంకా ఉంది)

"ప్రెవేటుకని ఫెవల్ గది ఇస్తే వద్దవాలి"

పైటోడింట్
 దంపత్రములను
 సంహారించే పండ్లసాడి
 శ్రీవత్స కెమికల్స్ & ట్రేడ్ గ్స్
 తిమిటిడ్, మద్రాసు-30.

RATNAM'S 'N' OIL
 సేవించిన పూర్తి సంతోష సౌఖ్యము
 అనుభవించగలరు 1 సీసా రూ. 11-4-0.
 ఎడ్యూక్యతో టాబు వ్రాయండి
 డాక్టర్. రత్నం నన్నె,
 మలక పేట బిల్డింగ్స్, హైదరాబాదు-2

బుడుగు! చిచ్చులపిడుగు

మొన్న నేను బాబాయి వరస గురించి పెద్ద వాళ్లతో మాట్లాడుతున్నానా అంతట్లో మా అమ్మవచ్చేసి 'బాబో

ఎందుకలా గమస్తావు? నాసలనముగుట్టేకాను

నుకుందుగాని దామ్మా బుడుగూ' అని రెక్క పట్టుకుని బర బరా లాక్కుపోయింది. అది అనుమానం చెయ్యడంకాదూ. నేను హాచ్యర్య పడిపోయేశాను.

ఎవళ్ళేనా నరే నన్ను కనక అనుమానంచేస్తే నాకు ముందస్తుగా హాచ్యర్యం వేసేస్తుంది ఆనక, కోపం వచ్చేస్తుంది. మా అమ్మా బామ్మా మరీను. "బుడుగూ బాబ్బు పోచుకుందుగాని లా అమ్మ" అనీ "బువ్వ పెత్తనా బుడుగూ" అనీ

అంటారు. నేను వృది సార్లు చెప్పాను. చిన్నవెధవలికీ, చితక వెధవలికీ చెప్పినట్టు అలా బాబ్బు, బువ్వ అని నాతో అనొద్దని.

స్తానానికి లేరరా అనీ, భోం పెట్టుతాను రారా అని పింపాలని చెప్పానా, బాళ్ళు వచ్చేస్తాయి. ఒక్కోసారి ఇంటికి పెద్దా లొచివవును కూడా నన్ను కుర్రాణ్ణి కింక కట్టేసి అనుమానం చేస్తారు

నా నెప్పు గురించీ అంటే. నాకు ఇవుకు ఏజేళ్ళా.

ఎవళ్ళేనా అడిగితే నూ అమ్మేమా ఆకలేండీ అని అబద్ధం ఆజేస్తుంది. నూ బామ్మేమా యెళ్ళే. యేదీ నాలుగు వెలింది గాని అయిదోయేదాది యింకా రాండీ అని డబాయిస్తుంది.

బాబాయి ఒక్కజే వెళ్ళు. నాకు కనీసం పుకలుంటాయని చెప్పాడు లోకులలో.

లోకులంటే కోకులు. ఇలా అని బామ్మ అంటుంది. బాబాయి (ఇండ్లందర్నీ బామ్మ కోకుల్లా ఎండలో తిరుగుతారని కోప్పడుతుంది. అందుకు.

ఇండాకళ చెప్పున్నది అనుమానం చెయ్యడం గురించి కాదా?

ఏం, మరీ అమ్మ అనేక అలా నన్ను రెక్కట్టుకు తీసుకుపోయిందా. నాకు ఒళ్ళు మండిపోయింది. 'ఇన్నల్లు' అన్నాను (ఇన్నల్లు అన్నా కూడా అనుమానం చెయ్యడమేట ఇది ఇంగ్లీషు బాబాయి ఈ మాటని బామ్మ కోప్పడతానని అంటాడు.)

అమ్మ వవ్వడం మొదలెట్టింది. నాకు బరేకోపం వచ్చేసింది. బాబ్బు పోచుకోను అన్నాను వెక్కిరిస్తూ. అవుకు అమ్మకి కోపం వచ్చేసింది. వచ్చేసి ఉత్రి బాబ్బు అలా మార్చేసి, తిలంటి పోసేస్తానుండు అంది. అని నిజంగా తిలంటి పోసేసింది. (అప్పుకు నాకు భోడిగుండు ఉండేనుకో)

నేను అప్పటికి ఏడిచినా, ఆ తరవార, అమ్మ ఇంకోసారి గ ను రుకు న్న పుడు అమ్మని కోప్పజేశాను. ఎవళ్ళు మాత్రం ఊరుకుంటారు కోప్పడక. మనమనా చిన్ననాళే ఊరకోడు. ఊరుకుంటే ఇంకా లోకవ కట్టేస్తారు. లోకుక కట్టడం అంటే, అర్థం తెలుసుగా. నాకు తెలీదు.

ఈ పెద్దవాళ్లన్నారే చిళ్ళకి చాలా సంగతులు తెలీవు. అన్నలు ప్రపంచకంలో వాళ్ళొక్కళ్ళే పెద్దవాళ్ళనుకుంటారు. మనం పెద్ద వాళ్ళం అని చెప్పినా వినరు తైగా నవ్వుతారు. అంతేకాదు మన్ని అందరి ముందరా అనుమానం చేస్తారు.

మా అమ్మ ఒక్కసారి కోపంగా ఉన్నప్పుడు నాన్నని ముందస్తుగా గమనిస్తుంది. తరవాత, కొంచెం ఏడుస్తుంది. అదన్నమాట.

యేం. ఇంచాకా తలంటికిముందు యేదో చెప్తున్నానుగదా బాబాయి వరస గురించి? నేను చెప్పవాణ్ణి అవుతున్నానని గానకం గబగబ రావటంలేదు.

బాబాయి వరస ఏమిటంటే, అసలు బాబాయి, సీత ఒక వరసగా మారుచుచున్నాడు. నేనూ మా (వెవేటు మేష్టయా ఎదురుగా కూర్చుంటాం. చీట్లు అలాగా కూర్చోయి. అందికే బామ్మ వాళ్ళ వరస బాగులేనిది. నేనూ అలాగే అనుకున్నా.

అనుకుని బాబాయి గదిలోకివెళ్లి, మీ వరస బావులేనిది నా అభిప్రాయం అని చెప్పా.

యేడికావులేనోయ్ బోడిచెప్పా బోడి అభిప్రాయం నువ్వును అనేకాదు బాబాయి అనేసి నా గుండుమీద ఓ టెంకిజెల్ల పుచ్చుకున్నాడు సీత పకపకా నవ్వేసింది.

బాబాయికి అసలు నేనంటే కృతగ్నుత లేదు కృతగ్నుత అంటే, ఏమిటంటే—

మీ బాబాయి ఓ కాలేజీ పిల్లడనుకో. అదిపిల్లల కాలేజీ లో చదివే ఓ అమ్మాయి బావుంటుందనుకో. (మనక్కాడు. మీ బాబాయికి) అది రెండుజనలు వేసుకుంటుందనుకో. అది మా పీఠిలోంటే కాలేజీకి వెళ్ళాలికోణా.

మా బాబాయి అచేకే ఎదురుగుండా మొగకా కాలేజీపు వెళ్ళాడు. అప్పుడుమాసి నవ్వుతాడు కలెజీలోలోంచి అంటే కళ్ళకోడులోంచి నవ్వుకు చూస్తాడన్నమాట. యేంఒక్కసారి రంటలవరసనుకో కలకత్తా

నాకర్థంబుగా నెదురుకుంటుంది. నాను నోసింది—

ఆంధ్ర - వారపత్రిక

మెయిలు లాగ బాబాయి లేటు అవుతాడు. ఆ జడల పిల్ల మా (తం చప్పునే వచ్చేస్తుంది. అప్పుడు బాబాయి దాన్నిచూడం ఎలా? ఏ ఏదగుమీద కూర్చుంటే, నాన్న ఏరాజ్ఞుడై కూర్చున్నావు అంటాడు అప్పుడు నా నవ్వుతుంది అప్పుడు బాబాయి సీత పడతాడు అందుకని, యేమిటంటే, నన్ను బిధరుగుమీద ఉండమంటాడు. ఆ

ఏదీ రెండు కడల
పిల్ల! కాంచెం అనుమా
నానాయి నువ్వేదాడ
వేళ్ళి నవ్వుకు చేపడు-
మన్నాడు - నూనూట

పిల్ల చనున్న పుకు పరిగతుకువచ్చి చెప్పే తను వచ్చేస్తావన్నమాట

ఇది చాలాకడం ఇప్పుడు కొన్ని కార్లున్నాయనుకో అవి ముందర వేళ్ళా వెనకా తలవేళ్ళా ఒక్కలాగే ఉంటాయి. అందుకని దూరంనించిమాస్తే అలాటి కార్లు ఇటు ఒప్పున్నాయో అటు బోతున్నాయో గబుక్కున లేరును

ఈ జడలమ్మాయి అంటే రెండు జనలు కదా ఓటి ముందరకీ, ఓటి వెనక్కి వేసుకుంటుంది. అందుకని వాస్తాంధో బోలొండ్ తేలీను దూరానికి.

యిలా ఓకోజన నేను కడపడిమాస్తా అరుగుమీద కూచున్నా యింతటోకీ ఆపిల్ల రైయమని రైలుబండిలా వచ్చేస్తోంది. నేను లోపలికలి బాబాయికి చెప్పి పిల్లుకొచ్చేసరికి ఇలువాలిపోతుంది కదాఅని, ఆపిల్ల వే ముందుపిల్లి కొంచెం ఆక్కడే ఉండు అని చెప్పి లోపలికళా.

బాబాయి రాజే. రోడుమీద నించుంది, రా బాబాయ్ అని చెప్పిపో రాలేదు. పైగా అరవకు బోడి చెప్పా అని టెంకిజెల్ల కొట్టాడు.

ఇక కృతగ్నుత లేదంటే అరం. యేం. అనేకా అలా బోడిచెప్పా అన్నాడు. మొన్నినూ, మీవరస బాగులేదంటే, బోడి అభిప్రాయం అని మళ్ళీ అన్నాడు.

బాబాయి అలా నాది బోడిఅభిప్రాయం అనడానికి నాకు బోడిగుండు ఉండడమే

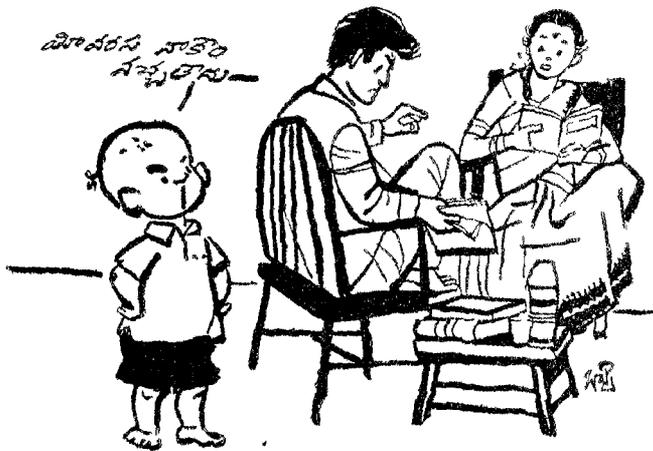

గదా ఫలితం అనుకున్నాను ఫలితం అంటే కారణం. అంటే నాకులేరు.

ఈ అభిప్రాయం నాదికాదు బామ్మదిలే అని చెప్పేస్తానుమకున్నాను కాని, ఏం లాభం? నాకు కొంచెం పిలకేనాఉంది. బామ్మకి పిలకూదా లేదు. అందుకని ఊరుకున్నాను.

అయినా కోపంవచ్చేసింది. ఈ అన్నింటికీ ఈ బోడిగుండు పిలకాయేకదా ఫలితం అనుకుని, వెంటనే నాన్న కోలుకేబులోంచి ఓ కాసే తీసుకుని, నా బండి

★ బుడుగు! చిచ్చుల పిడుగు! ★

మా యింటికి రావోయ్ అని బండి కట్టించేసుకుని రం యు మని ఇంటికిపోయి, వెరల్లో కలిపోయి బాంబులైక్కి పోయాను. తరవాతే వెదనాళ్ళందరూ ఒక్కొక్కళ్లు ప్రవేలు చెప్పేసుకున్నారు.

చివరికి నాన్నా చ్చి బాబాయి గట్టిగా వెవేలు చెప్పేశాడు.

క్రాపింగు ఆరినికి క్రోపం పోయేలా ఉమ్మరిచ్చాడు. అంతేకాకుండా బాబాయి చెంబునే బీనారీ క్రాపింగు చేయించుకోవాలన్నాడు బామ్మకూడా అంతేకావాలంది బాబాయి ఒద్దిన్నాడు. పెద్దపాత్రకల్ల కాని పొడుకగా చెయ్యరన్నాడు.

పోనీ ఇప్పుడు కొంచెం క్రాపింగు చేయించుకుని జనక పెద్దపాత్రకి వెళ్ళమంది బామ్మ. అప్పుడేమీ ఆ పెద్దపాత్రకి, ఈ బండీబూద చెళ్ళయ్యరన్నాడు నాన్నా.

కాని బండివాడు క్రాపింగు ఆయ్యోదాకా ఉంచినన్నాడు. అంతల్లోకి క్రాపింగుపాత్ర వాడు అప్పులు నేను క్రాపింగు చెయ్యను పొమ్మనాడు.

అప్పుడేమీ వాల్లిదరూ నేస్తూలయి పోయారు. క్రాపింగుపాపింగువాడు, బండి వాడి గుర్రబ్బంశిలో ఎక్కిపోయాడు. ఇద్దరూ ఆ బండిలో వెళ్ళిపోయారు.

ఆవేళ, మా యింట్లో అందరూ కలిపి ఒక్కసారి నాగుండుమీద ప్రవేలు చెప్పేశారన్నమాట.

★ (ఇంకావుంది)

కొరడా (విరుంగుకొరడా తెలుసువా?) పలుకుని రంయమని వెళ్లిపోయాను. ఎక్కడికి?

మేదాను క్రాపింగుపాత్ర అని బీటుంది పక్కనీతి చివర.

నూది ఇదివరకు మేదానేగా. దసరాకి బెల్లాంటే పదిరోజులున్నాం

అక్కడికల్లి, వాకు అరంటుగా మేదాను క్రాపింగుపాత్ర చెయ్యమన్నాను.

వాడు రండి అని మర్యాద చెయ్యలేదు. ప్లేగా మీ నాన్నని అడిగిరమ్మన్నాడు. ఇలాటివాట్లో నాన్నా ఎప్పుడూ అమ్మ పోరీయే. అందుకే ఆహలేదనుకో.

మా నాన్నంతవాడు వాడూ, వాఅంత వాడు నేడూ. అందుకని ఘరవాలేదూ మేదాను క్రాపింగుపాత్ర చేసెయ్యాలన్నాడు

వాడు బీలా కవ్యాడు. అలా కవ్వితే వాకు కోపం వస్తుంది. నీకేనాసకే.

అక్కడికి నా దగిర డిబ్బులేదనుకుంటు వాడేమోనని, కానీ చూపించాను. ఇవ్వలేదనుకో ముండుకుగా డిబ్బు ఇవ్వకూడదు. వెద్దివాళ్ళివ్వరు.

కానీ చూపించినా వాడు మేదాను క్రాపింగుపాత్ర చెయ్యరన్నాడు.

యలాగా నీది గుండుకాదా అన్నాడు. అంగుళే అరెంటుగా చెయ్యాలి అన్నాను నే.

సయ్యకపోతే కొరడాతో కొకేస్తూ చేత వాడు చెయ్యలేదు. అందుకని అన్నా డిబ్బుకుని పరిగెరుకుని మా యింటి కొచ్చేశా.

వాడూ వెళ్ళేమగానే పరిగెరుకుతాడు వా అంత వెళ్ళేమ కావినకో.

అయినా పట్టేమూర్తిని కొకేస్తాడని అవమానం కలిగింది.

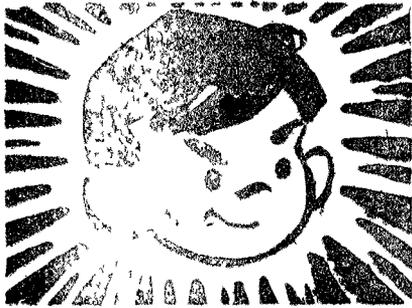
అప్పుడు యింకో రోడ్లోంచి గుర్రబ్బళ్ళ చోటు కల్పాను.

వాకు తెలిసివాళ్ళుంటారేమో చూద్దామని. తెలిసినవాళ్ళ కన్ను బిళ్ళేనయిం. తెలిసిన వాళ్ళు నేను పిలిస్తే బండీకట్టరు.

అక్కడే ఒక్కడే కొత్తనాడున్నాడు.

“తెప్పంటారేటి? ఈ యింట్లోనే ఎల్లారండీ. గుండూ అనీ డి. వెద్దోట్లు బేరం ఆడతారనినా ప్చి బండి కట్టించుకోచ్చా”

బుడుగు! చిచ్చులపిడుగు

అందుచేత గుండు ఉండడం సుదదండుగ అన్నమాట. దండు గేమిటి జేంజరు మాదాను. ఉట్టిపుచ్చానికి మొట్టికాయలు కొట్టుతారు అందరూ.

అసలు దీనివల్ల అన్నీ జేంజరులే. ఇప్పుడు నాకు బోడిగుండు అనకోండి. (నిర్భయంగా ఇప్పుడు లేదనకో. పూర్వకాలం ఉండేది.) ఉంటే అందరూ టెంకిజెల్లివచ్చుకుంటారు. అప్పుడు నేనుఘట్టిగా వాళ్ళనికోప్పజేస్తాను. ఒక్కోసారి నిర్భయం కొరడాతో కొత్తస్తాను. అప్పుడు టెంకిజెల్లికొట్టినవాళ్ళే ననుపెంకి వెధవాయి అంటారు. పిటన్నిటికీ ఫలితం గుండుఉండడమేకదా.

ఇంకోటి ఈగుండు మనకి ఉంటే నే జేంజరుకాదు. ఎవళ్ళకి ఉన్నా జేంజరు. అన్నీ జేంజరులే.

ఇప్పుడు సంబరానికి మానానలోకలిసి వెళ్ళామనుకో. అక్కడ గుండుఉండేవాళ్ళు చాలామంది ఉంటారు. మానాన్న మనని ఎత్తుకుంటాడు కదూ. అందుకని మనం ఎంతక్కా దగ్గరికొచ్చిన ప్రతివాడి గుండు మీద, ఓ మొట్టికాయో, అందికపోలే తేలిగా ఓ జెల్లికాయో కొడతాం గదా. కొట్టాలనికొట్టం. ఆటాకొట్టాల బుద్ధమంది. నీకేవాసరే

ఓసారి మానాన్న నన్ను సంబరానికి తీసికెళ్ళాడు.

నన్ను ఎత్తుకోవ దు సుమా. నా అంత బాడివి నేను అవి. నాన్నవి, ముందకు గానేబెదిరించాను బెదిరించడం అంటే విసిటంటే—

నాన్నేప్పజే చా కొద్దుమీద రెండు జడల పిలలాంటిరాన్ని చూసి, బావుంది కదురా బుడుగు, మెరిగా ఈలనెయ్య గలవాఅంటాడనకో అప్పుడు నేను యాల

తనే అపిల్ల చు అని ఇలా మొహం పెట్టి కోపంతా గబగబా వెలిపోయి, నందు చివర వెనక్కి తిరిగి నవ్వి మళ్ళీ వెలిపోతుంనుకో. అనకోమా నాన్న నన్ను ముద్దు పెట్టకుని ఆమ్మతో చెప్పకేం అంటాడు గదా? నాన్న! నేను ముద్దిస్తే అమ్మకి ఎందుకు చెప్పకూడదూ? అయినా నాన్న కట్టవన్నాడుగా. అందుకని నేను చెప్పనంటాను కదూ. అది బెదిరించడం అంటే.

కొటాకో తెలిటం లేవనుకో. కాని, అంత ట్లోకి ఇంకో తల్లితల్లి మెరిసేపోయేగుండాయిన దగ్గరికి వచ్చాడు. వాణ్ణి నేను పూర్వం ఎరు గుడును కాని, ఎప్పుడూ తలపాగా పెట్టు కునే కనబడే వాడు నాకు. అందుకని ఆ యనకి అలాంటి గుండు ఉందని తెలియ నాకు. మా నాన్నకి తెలియదు.

“నాన్నాయ్! చూశావా. ఏడిది బోడి

ఎప్పుడూ నిజం చెప్పకూడదు

చెప్పే పళ్ళు చాలాగోస్తేనూ నని నాన్న అంటాడు చూడు? అదికూడా బెదిరించడమే.

యేం? ఎత్తుకోవద్దని నేను ముందస్తు గానే బెదిరించినా, జనం మట్టెస్తారు వెధవా అని నాన్న నామాట వివకుండా ఎత్తుకున్నాడు. సరే నాకేం అని, నేను దగ్గరినావచ్చిన వాళ్ళ నెత్తిమీద మొట్టికాయలు కొత్తేస్తాను వాళ్ళకి ఎవళ్ళు

గుండు! ”అన్నాను హాశ్చర్యపడిపోతూ. నాన్న పకపక నవ్వేకాదు. నేను కూడా నవ్వేస్తున్నాను. అంతటోకి ఆయన ఆ ఇరుకు లోనే వెనక్కి తిరిగాడు. వాడు చాలా ఎత్తు నాన్న కన్నాను... నాన్న నన్ను ఎత్తుకున్నంత ఎత్తు.

“ఎమిటా పొగరు ఎందుఖలో నవ్వవు తారు?” అన్నాడు వాడు.

“నా యిచ్చం నీ గుండు చూసి నవ్వి

పిల్ల! ఎంటుయింనా?

వచ్చింది” అన్నాను నేను.

“భక్త నీతో ఎవడు మాటాడాడు.” అన్నాడు వాడు.

“నేను నీఅంత ఎత్తు వ్నాను నాతోనే మాట్లాడావు.” అన్నాను నేను.

ఇంతటోకి మానాన్న “భక్త ఊర్కోరా” అన్నాడు.

అప్పుడు ఎదురుగుండా ఉన్న గుండు వాడికి ఇంకా కోపం వచ్చేసింది.

“నన్ను చూసి నవ్వి, నేనా భక్త అంటావా” అన్నాడు.

“నిన్ను కాదు. మా అబ్బాయిని” అన్నాడు నాన్న.

“నన్నే” అన్నాడు వాడు కోపంగా.

వాడు మా నాన్నకి (వెళ్ళేటటు చెప్పానా) డవి నాకు అవమానం చేసింది. అందుకని నిజం చెప్పేశాను.

“యేయ్! అట్టి మానాన్న నిన్ను మానీ నవ్వాడూ, నన్ను భో అన్నాడూ” అని చెప్పేశాను.

“ఎందుకు నవ్వాటి? అంటా” అన్నాడు.

“నేను నవ్వులేదు నా కి రోపనా” అన్నాడు నాన్న.

“నికేం పనో నాకేం తెలుసు నవ్వు నవ్వావు అంటే.” అన్నాడు వాడు.

“మా నాన్నకి రివిన్యూ బో (డూల్) పనీ” అని చెప్పా నేను.

నామాట యవస్థా వివరేదు

“నేను నవ్వులేదు” అని అబద్ధం చెప్పాడు నాన్న.

“నవ్వు నవ్వావు” అని నిజం చెప్పాడు వాడు.

యెలా గా? అంతటోకి నాకు మొటికాయ సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది ఆ సందటో చిలుకున ఒక్కటికొట్టాను వాడు అటు తిరిగి ఉన్నప్పుడు ఆ సెంకాతిల ఇంకో అట్టి ఇంకో పిల్లాడ్ని ఎత్తుకున్నాడు. ఆ పిల్లాడు నన్ను చూచి కొట్కోట్టాడు అంటే ఓ మొట్టికాయ కొట్టాడు.

అందుకూ నన్నే కాదు. ఇంకాతె యుంది జరిగింది దీనికంటే ఘోరం, ఆయనకి గుండు పుండెడిమే గదా?

అలా అని విద్ది (కాపింగు ఉన్నా కడు మే ననుకో గుండు ఉంటే (వెళ్ళేటటు చేసుకు ఒక చెట్టు కొట్టేసరికి పారితో వచ్చు. అది (కాపింగు ఉంటేనా. ముందస్తుగా జలు గట్టిగా సట్టుకుని తిరవాతి చాలాకేపు చితి కొట్టేస్తాడు ఒక్కోసారి ఇలా చైతి ఎ తి పలుకుంటాడు

ఇంకాకా చెప్పా నే సంబరంలో సంగతి. ఆ వళ నాన్న. ఇంటికళ్లాకా కోప్పడ్డాడు నామీది.

ఎందుకు వాణ్ణి బోడిగుండు అనాలి అసలు? అంటూ.

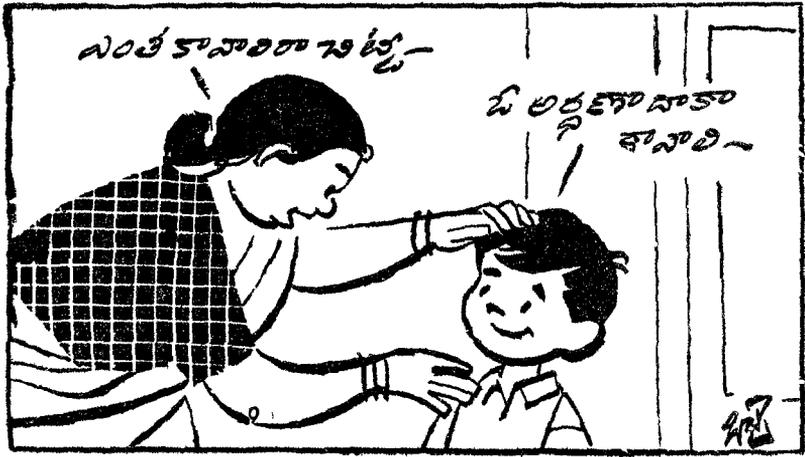
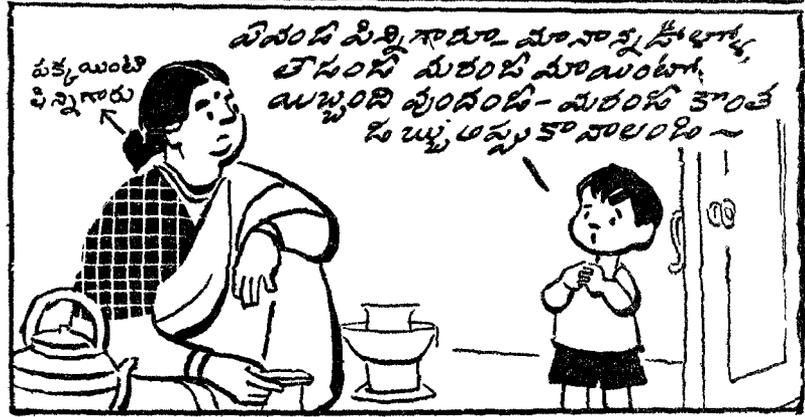
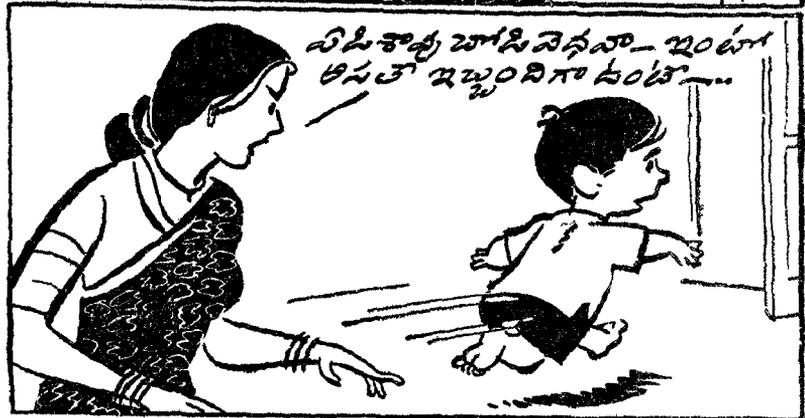
వాడికి నిజం గా గుండు ఉందిగా అన్నాను నేను.

“విడికావు. బోడినిజం నవ్వును” అని గని రాడు నాన్న.

నాన్న ఇలా అనిగానే ఎందుకో ఆమ్మకి నవ్వొచ్చింది.

వాడు చెప్పిన నిజం దాన్ని గురించే గా? అంది.

ఆమ్మడు నాన్నకి నిజం కోపం వచ్చింది నేళాపాళా ఉండద్దూ నిజం చెప్పడానికి అన్నాడు.

★ బుడుగు! చిచ్చుల పిడుగు! ★

సంగతి మాట్లాడకుండా. వాకు ఒక్కో ముడిపోయింది నువ్వు. నిజం చెప్పినా ప్రజలు నమ్మకే మని. ప్రజలు

ఇగో! నిజం చెప్పేస్తాను నిను. వాకు ఇంక అనుభవం ఉందిగాని, ఈ నిజం అనేది ఎప్పుడు చెప్పాలో నిజంగా బాగా తెలీను.

ఒక్కోవారి మాయంటో అమ్మ మనం కొట్టి చేస్తుందా అదివారంవాడు?

సరిగా తినడానికీ టైమేవప్పుడే కొందిరు మీ పాలవాళ్ళు వాస్తూ మాట్లాడడానికీ చెప్పేస్తారు. ఎంకే సేపటికీ తేచివేస్తారు. వాన్నీ వచ్చేదాకా అమ్మ వాకు కొట్టిని పెట్టదు. ఆ లోకే మే చల్లారాపోతోంది. ఎలాగా?

పాపం అమ్మ వినుకుంటుందికూడా. బోనీవాళ్ళికి వెట్టుదామంటే, మేం ముగ్గురం గదా అని కొంచెంగానే చేసింది మరీ.

“కబుర్లు చాలు ఇంక ఇల్లకి పోండి” అని గమ్రాసు అనుకో వా మాట భారం దు చేస్తున్నాడు.

“మనవకొట్టి చల్లారీ పోతోంది, ఈ మీ పాలవాళ్ళు ఎప్పుడు పోతారో అని వాలోనేనే (వార్లకి వివచితేలా) విను క్కుంటే, వాకు ఇలా మొహం పెసితారు. అనకవామ్మ నమ్మపట్టుకుని మొట్టికాయ వేస్తాడు. నిజం అయితే మూత్రం అప్పుడెందుకు చెప్పాలని. మళ్ళీ నవ్వు తోడు కూడా.

ఇంకోవారి ఇలాగే అయింది. వాన్నీ ఉళ్ళోలేదు. వాకు అర్థంబుగా దెబ్బు కావల్సింది. అమ్మని అడిగాను ఇలా అరంటుగా దెబ్బుకొవారి అని ఏడికావు లేదుపో ఇంటో అసలే ఇబ్బందిగా ఉంది అంది అమ్మ.

వాకు వాన్ను మీద కోపం వచ్చేసింది. అంటే పిన్ని గా రూ వాళ్ళూను. దెబ్బు రివకుండా ఉర్రల్లి అమ్మని ఇలా కష్టపెడతాడా అని. సరే వాకు అర్థంబుగా కావాలిగా పక్కంటి కిన్ని గారి దగ్గర ఓ అర్థనా అప్పు అడిగాను ఓ కాణీ వెట్టి ఓ బొంగరంకొని, బుగతాదెబ్బుతో బియ్యం బస్తా బొగ్గులూ అరీ కొందామని. ఆదిక వామాట నమ్మకే ముద్దిస్తావా అంది అర్థనా

కాని నేను చెప్పింది నిజంకాదుట. అమ్మనిగ్గి దెబ్బులు ఉన్నాయట. ఉత్తికే అందిలేదని. లేదు అంటే ఇవ్వని అర్థం అన్నమాట అని అప్పుకు తెలిసింది. ఈ అమ్మమాటలు గ బు క్కు ని అర్థం అకవు. అం తెందుకు. అమ్మపేరు రాధ కదా. వాన్ను రాధా అంటాడు ఒక్కోవారి పిల్లా అంటాడు. అంటే వచ్చుతుందో. నేను అలా పిలిచే చివ్ చెవరకొనా అంటుంది కోపంగానూ వచ్చుతూనూ.

ఓ సారం బలేగా అయిందిరే వా న్నేంచేకాడంటే - అదికాదు. ముం దెబ్బుగా అమ్మ వంటింట్లో వంట చేస్తోంది వాన్నా ఏంచేకాడంటే, తిలుపు దగ్గర వాంకుని, అద్దంగా వాలంటి గొంతుక తోస్తే, “పిల్లవంటయిందా” అన్నాడు అనే పి వచ్చుతూ వంటింట్లో కల్లాడు. అమ్మ అటు తే తు తిరిగి ఉందిగా, చూస్తేదు. నేనే అనుకుంది.

ఆ ప కం గా, “వేసకావా ఏమటా పొగరు!” అంటూ గిర్రన ఇటుతిరిగింది. (48-వేచీ చూడండి)

“వాస్తూ, మినపరాట్టి చల్లారీ పోతోంది - ఈ మొసాల వాళ్ళు ఎప్పుడు పోతారో అంటూ అంది అమ్మ.”

దీపం వెలిగించక

కనుకుంటూ ఆడపిల్ల అవడమే మహా పాపం కాబోలననేలాటి మనస్తత్వము కలిగించుతారు. అన్నదమ్ముల అక్కచెల్లెళ్ళ మధ్య అమా యా, ద్వేషాలు, అసహనం తేకకేటెంత పక్షపాతిబుద్ధి చూపుతారు.

కన్న తలివండ్రుల ధోరణి ఇది. ఇక, జీవిత భాగస్వామి అయిన భర్త, జీవితేత్యదులూగే ఆలోచిస్తాడు. "జీవితాంతిమూ నాపై ఆధారపడి ఉండవలసిన నీవు నాకు చెప్పడమేనా" అన్న తరహాలో మాట్లాడుతాడు. తిలి దైతముని పుస్తకాల్లో చదువుకున్నా, కన్నపిల్లకి కూడా ఇదంతా చూచాక, అలక్ష్యభావం కలుగుతుంది. "ఎవరూ గౌరవించని ఈమెని మనం ఆటే భారతీయ చెయ్యకపోయినా ఫరవాలేదు"న్న చారిన పడతారు.

ఈ విధంగా స్త్రీకి తన బుద్ధి బలాన్ని, విద్యానిజ్ఞానములను ఉపయోగించుకునే ఆనకాశం లేకుండా పోతోంది.

కనుక క్రమశిక్షణ లోపాన్ని, వస్తుకః ఓర్పు అనేది తక్కువ స్వార్థము ఎక్కువ అయిన మగవారి చేతిలోనే స్త్రీల మనుగడ ఉండడంవల్లకలిగే అవకాశాలను చదువుకే (కళాకాల విద్యకే) అంటకట్టడం ఏమి న్యాయం? కాకపోతే విద్యానిధానంలో లోపాలు ఉంటే ఉండవచ్చును అని సవరించుకోవడం విజ్ఞతవైఖరి కానీ, దీపముంటే పురుగులు వస్తాయిని దీపం ఆర్పకుండునని కన్ను కావక ఏలేలో, పామునో తొక్కి అది కరుచుట వల్ల బాధపడంలాగా, యువతులకు కళాకాల విద్య అనర్థదాయక మనడం అనిపేకమే ఆవుతుంది.

తన కడుపున పుట్టితేగాని తన బిడ్డ అనుకోలేదు అమె ఎలా అయితేనేం పెదనాన్న ప్రోత్సాహం వల బిడ్డకొంది. వాడింకో 'ప్రోత్సాహం' చదువుకున్నాడు. ఆ యమ్మ అంటుంది, వాణ్ని పట్నం పంపించాలని. సమాపాన ఉన్న 'ట్రాన్స్' కి పంపిస్తే భయపడవని వాయనగారంటారు.

శోజాభోజనాల వద్ద ఆమధ్య ఇదే సమస్య. 'పట్నం'లో చదివితే తెలితేటలు వస్తాయి. ఏం, వాణ్ణెందుకు అక్కణే చదివించగూడదు? అంటుందామె 'ట్రాన్స్'లో అయితే తెలిసినట్టివర్షు కనుక ఓ కేళ ఫెయిలయినా ప్యాన్ చేయించవచ్చు పట్నంలో మనకు తెలిసిన వాళ్ళుండరు అని వాన్ను ఎంతఅన్నా వాళ్ళో వాణ్ని కూడా పంపించింది; ఫస్ట్ ఫారం చదివడానికి. వాకెందుకు వందరూపాయలు సెల నెలా పంపిస్తున్నారా అని ఆమె ఈర్ష్య!

ఇక అమ్మతరపున బంధువు లేవరయినా ఇంటికివస్తే ఆనాడల్లా చురచురలాడేది. అందుకని ఎవరూ రావడానికి జంకేవారు.

ఒకవారు ఆయిలు రెండుముక్కలయింది. పెదనాన్న గారెంకిగనో బాధపడ్డారు. అదివరకు అంతపచ్చగా ఉన్న మేము వాడిపోయాం. మా ఇంట్లో గంపెనుపిలలు. సంరక్షణ భారం పెద్దిది. పిల్లకొని ఆడపిల్లం... నా చదువు మానేయవలసి వచ్చింది. ఒకసారి పెదనాయనగారన్నార 'నేను మీ ఆయమ్మకి తేలికుండా రూపాయలు పంపుతానమ్మా, నీవు చదువుతిలి' అని. మరోజన్మలో ఆయన కడుపులో పుట్టాలని దేవుణ్ణి ప్రార్థించాను.

బామ్మనేను పట్నంనండి రాగానే నన్ను కూచోబెట్టి ఆన్ను వివరంగా చెబుతుంది ఇవన్నీ వింటూంటే నాకు బాధ కలిగేది. అంచేత ఆసలు ఇంటికి ఒక్కొక్క తిడవ సెలవులున్నా వళ్ళ బుద్ధివేయదు.

ఆయనా, అవిధికి కుటుంబాలు కలిమిడిగా మనులుకోకపోతే ఆ సంచారాలు ఎవరికీ పట్టనివిగా నానాటికి తీసికట్లయి షీటిస్తాయి. అటువంటిప్పుడు విడిపోవడమే మంచిది

ఒక్క కడుపునుండి ఒకరకం పంచుకొని పుట్టినవారకి సెలిం ఈ కుటుంబ విచ్ఛిత్తి మూలంగా పెద్దపెద్దఅంతరాలు ఏర్పడతాయి. దిూమూండగానే మేడ ప్రక్కని గుడిసె ఏర్పడవచ్చు.

ఒక కుటుంబ విచ్ఛిత్తికి ఒక స్త్రీయే హేతువై ఉండడం మనవాళ్ళగురద్యం

బుడంగు చిచ్చుల విడుగు!

[22 వ పేజీ తరువాయి] తిరిగితే ఇంకేముంది. అక్కడ నేనులేను. నాన్న ఉన్నాడు. అయితే, ఇందాక

అది కొరణం!

యువజననంఘం ఒకటి వరకట్న నిషేధం గురించి ప్రచారం చేయ వూనుకొంది. అరఫర్లాంగు పొడుగున్న కాగితంమీద వరశుల్కం కూడదని వ్రాసి ఊళ్లొ వాళ్ల సంతకాలు పోగుచేసుకొచ్చారు నభ్యులు. ఎటొచ్చి నంఘం కార్యధర్మి తండ్రి సంతకం కనబడలేదు.

"అదేవిటోయ్, ఘనుడా 'మీ' నాన్న సంతకమే లేకపోతే ఎలా. వెళ్ళి వెట్టించుకురా" అన్నాడు ఒక నభ్యుడు

"ఏదీశారు. నే నెలా అడుగుతాను; అది గినా ఆయనెల పెడతాడు. మాకు అసలు అక్కచెల్లెళ్లు లేరుగా. ఇంట్లో అంతా మొగసజ్జే" అన్నాడు కార్యధర్మి 'వాణి'

వాన్ను నవ్వుకున్నాడు ఇప్పుడు హాస్పిర్య పోయిస్తున్నాడు.

అప్పుడు అమ్మకి కోపం వచ్చేసింది. "బావుంది మంచిచెడ్డా లేకుండా ఏమిటా సరనాలు" అంది, సరనాలంటే నాకు తెలియదు. నాన్న వచ్చేసి, అమ్మపక్కనే కూచుని, నవ్వు పిల్చి కొవా అన్నాడు. అయినా అమ్మ వచ్చలేదు.

ధోబోట ఎలాటిమాటలొచ్చాయమ్మా. అంది మెలిగా అంతట్లోకి అమ్మకళ్ళలోంచి మెలిగా. కన్నులు వచ్చాయి

"అమ్మ ఏడుస్తోంది. మా అమ్మని నవ్వెందుకు కోప్పడ్డావు" అని నాన్నని కోప్పడ్డాను నేను

"అట్టే అమ్మ ఏడవటంలేదు. ఉల్లి పాయలు తిరుగుతోందికదా. అందుకొ కన్నులు" అన్నాడు నాన్న అమ్మకి కళ్లు గుడుస్తూ.

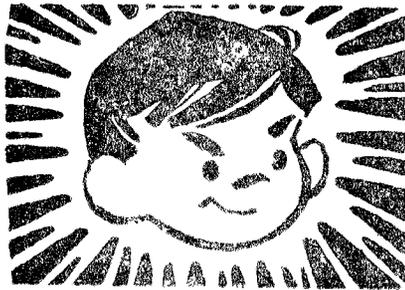
కొని అక్కడ అప్పులు ఉలిపాయలులేవు! "అక్కడ ఉల్లిపాయలేవు." అన్నాను నేను. నాన్నకి కోపంవచ్చింది. నేను నిజం చెప్పివాసరే. హూఁ అన్నాడు కోపంగా. అందుకని నిజం ఎప్పుడు చెప్పాలో నాకు నిజంగా తెలిదన్నాను. వన్నడిగితే నిజం ఎప్పుడూ చెప్పకూడదు. (ఇంకొఉంది)

తొటికోడల్ల బాధ్యత

(44 వ పేజీ తరువాయి)

ఇంటికొస్తే మా అమ్మ బాధపడేది. ఉన్న నాలుగు రోజలయినా ఏమయినా చేసిపెట్టాలని ఆమెబాధ. కొని ఆయమ్మ అజ్ఞలేనిది, చేనికి అశక్తురాలం. నేనే సమాధానపరిచేదాన్ని అమ్మరి. పట్నం నుండి వస్తూ కనీసం మాట వరసకైవా పిల్లకి ఏమీ తెచ్చేదాన్ని కాదు. ఓసారి తెనే, "అంతి దెబ్బు భయ్య చేసి ఎందుకు లేవాలి?" ఇక్కడవాణ్ణి తినిపడం లేదా అని ముఖం చిటిచింది. పిలనాట ఏమయినా తెచ్చిందేమో అన్న ముఖాలు వెట్టేవారు. వాళ్ళముఖాలు చూస్తే నా హృదయం తిరుక్కుపోయేది.

చివరికి పెదనాన్న గారు మాతిమ్ముణ్ణి 'దేతుం' తీసుకొనేప్పటికి తల ప్రాణం తోకకి వచ్చింది. అంతవరకూ పిల్లలూ తెల్లలూ నాకేం అవసరం లేదనేది ఆమె.

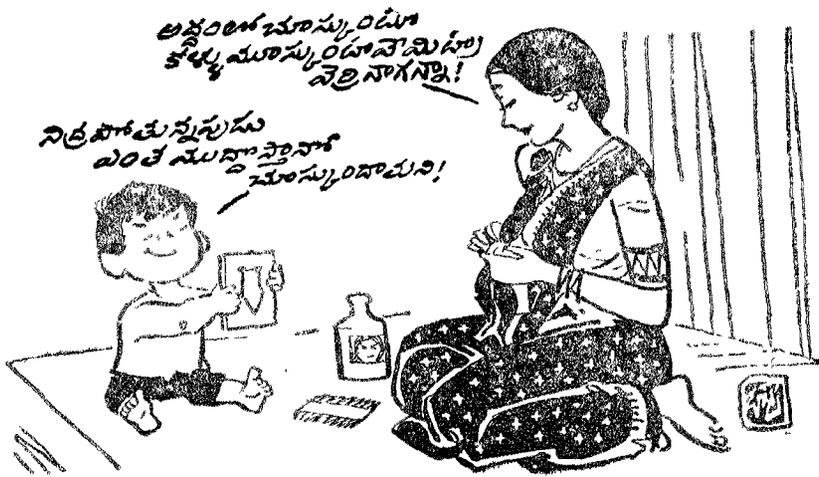
బుడుగు! చిచ్చులపిడుగు

ఎప్పుడూ అంటే అన్నలు ఎప్పుడూ నిజం చెప్పకూడదనికాదు. అస్తమానం ఎప్పుడూ అని అర్థం అన్నమాట.

ఇప్పుడు నేను నన్నానా. బాబాయి ఉన్నావా... బాబాయి నేనూ ఎప్పుడూ నా అలా మైదు వెళ్ళామా. అక్కడ ఇంకొందరు అస్తలు కుర్రాళ్ళు ఉంటారా. అప్పుడు, రెండుజడల అమ్మాయో, ఒక్కజడల అమ్మాయో రోడ్డు

మించి నడిచి వెళ్ళిపోతోందిగదా అప్పుడు ఈ బాబాయి, వాడి శ్రేండ్లూ ఈల వెయ్యాలిగదా. వాళ్ళకి పాపం రాదుగదా. అప్పుడు నన్ను ఈలవేసి పెట్టమంటారు.

బాబాయి వాడి శ్రేండ్లూ కలిసి, ఒకటియూ పుస్తకాలో ఇచ్చేస్తారు వాడు. ఇప్పుడు నేను అకాటియా ఫస్టగ్రాలో పట్టుకుని ఇంటికి వచ్చావా. అమ్మ వా శేబులు రమిడి ఎక్కడిదిరా బుడుగుకాటియా ఫస్టగ్రాలో అంటుంది. రమిడి అంటే శేబులు వెలికి కాటిలు లాక్కోడం. అప్పుడు నేను అకాటి

అస్తం అమాస్సుంట్టా కళ్ళు మూసుంట్టా వేమిస్తు వెలి నాగన్నా!

నిత్రపోతున్నాను ఎంత ముద్దాస్తానో ముస్సుందామని!

ఎక్కడివో చెప్పావనులో కాశేసుంది. ఇంకప్పుడూ అలాటి ఫని చేయ్యకేం జాలాయ వెధవా అంటుంది. అందుకని ఇంకా సారి నిజం చెప్పకూడదు. ఎప్పుడూ వా సరే ఒకసారి ముట్టికాయి లింట్, రెండో సారి నిజం చెప్పకూడదు. అయినా యీ పద్ధాత్తకి అన్ని నోడలూ కొవారి. నేను మొగా ద్మీ గదా. బిధిలోకి వెళ్ళి కాటి సంపాదించుకున నే ఎక్కడిదీ అని ఎందుకు అడగడం. ఎందుకు మూ

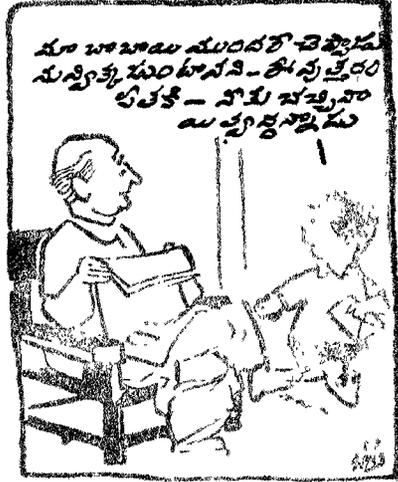

బుడుగు బాగా పెద్దనాడయ్యావే

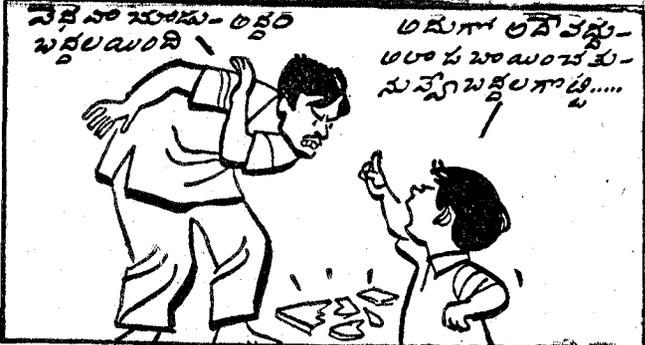
మనస్సు బాగా దృఢమై అయ్యావే!

నేను ఖయ్మని ఈల వేస్తా. నాకు బాగా వచ్చు. రాడిల దగ్గర నేర్చుకున్నానులే. రాడిలు బీడిలు కాలుస్తారు. నేను కాల్యననుకో. అయినా నా దగ్గర కొన్ని వున్నాయి. జట కా బండి తోలి నప్పుడు చెవిలో వెట్టుకోవాలిగా అందుకు.

బీడిలు ఇంకొండుకు కూడా మంచివి. అమ్మలేనపుడు బామ్మ దగ్గరికి వెళ్ళి మీద పడేస్తానంటే, కాటి ఇచ్చేస్తుంది. అందుకు. యేం. అప్పుడు నేను యాలకేతే

మూ బాబాయి ముందరచెప్పినట్లు మన్నిస్తూ ఉంటానని - ఈ వుత్తేరల ప్రతక - వామో వచ్చినా అప్పుడన్నాడు

★ బుడుగు! చిచ్చుల విడుగు! ★

చేత అవకాశంగా నిజం చెప్పడం? మళ్ళీ కొట్టడం? అందికే నాకు కోపం. అన్ని గొడవలూ వీళ్ళ కందుకని.

అతికి బాబాయి సీతేశాలెట్టు రాసివా వీళ్ళ కేకవాలి. లాలెట్టు అంటే నాకు తెలిదు ఇవి బాబాయి దగ్గర ఉంటాయి.

“వనీపాటూ లేకుండా రోడ్డు వెంట తిరిగే సోమరులకు నేను దమ్మిడి కూడా ఇవ్వను.”
 “బావుంది. తిరగడం కూడా మా నే ని ఆ ఫీసు బెట్టు క్కూ ర్పుం తే వట్టుకొచ్చి ఇస్తారా?”

బోలు ఉంటాయి. రాసి మళ్ళీ చింపేస్తాడు మళ్ళీ రాస్తాడు.

యేం. ఓసారి బాబాయి ఈ లెట్టు (మాట్లానికి అచ్చు ఉత్తరంలా ఉంటుంది రే) నా చేతికిచ్చి, సీతీ చేతికిచ్చి రమ్మ వ్నాడు. నేను వ్నెనారికి నాచిట్లో సీతీ నాన్ని కూర్చున్నాడు. వాడికెందుకు చెప్ప అన్ని గొడవలూను.

ఎవరికిరా ఆ ఉత్తరం అన్నాడు. ఎవరికో నీ కెందుకురా అన్నాను నేను.

భద్రవా ఇలారా అనేని వాడు నన్ను గభుకుని పతే న్కున్నాడు. చేతు లో ఉత్తరం లాక్కు చూశాడు. చూసి చూ అన్నాడు.

చేం పొగరు. రాస్కిల్. నా కూతురికి ఉత్తరం రాస్తాడా? చెప్తా ఉండు, అన్నాడు వాడు.

లేకపోతే నీకు రాస్తాడా అన్నాను నేను.

అసలు బాబాయి ముందరే చెప్పాడు వాళ్ళ నాన్నకి చచ్చినా ఇవ్వడని మరీ నీకు లాక్కున్నాడు గదా. ఎలా? వీడు, చూ నాన్న అందరూ కలిసి బాబాయికి ప్రవేటు చెప్పేస్తారని నాకు అవకాశం వేసింది వాళి కూడా వేసింది. వీళ్ళమీద కాదు. బాబాయి మీద.

వేశాక, అప్పుడు ఒక లా అనుకున్నా. బాబాయిని రప్పించాలని.

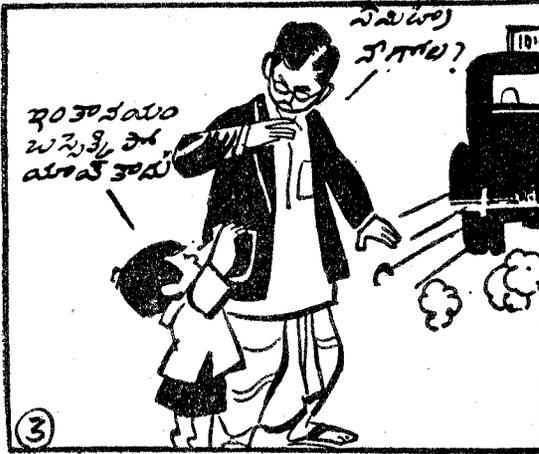
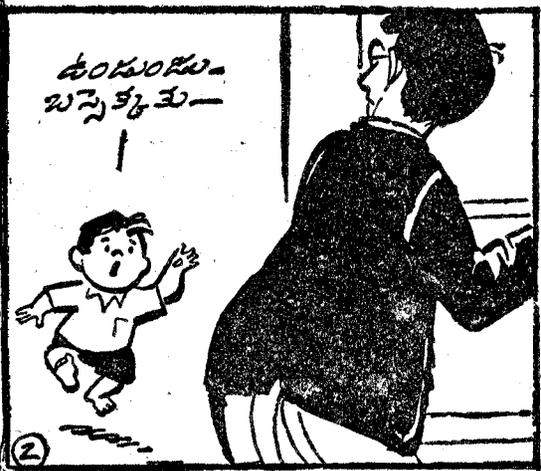
నేను ఇలా అందర్నీ బోలుపాధు రప్పిస్తాను. రప్పించడం అంటే కాపాడడం. అంటే నాకు తెలిదు.

యేం. సీతీ నాన్న ఆ ఉత్తరం పట్టుకుని ధాం ధూం అంటున్నాడు కదూ. అది లాక్కు పారినా లనుకున్నా. కాని అందకీ. వాడు చాలా ఎక్కుగదా.

ఓసారి నన్నెక్కువూ అని అడిగాను.

భక్ నోయ్యాయి. నిన్నూ మీ బాబాయినే కూడా చితి కొక్క రేస్తాను అన్నాడు. అప్పుడు నేను కొంచెం దూరముగా నిల్చున్నాను.

బాబాయిని రప్పించడం ఇంకెలా.....

అన్నకు ఇంకో ఉపాయం వచ్చింది. ఉపాయం అంటే ఆబద్ధం.

“ఉరేయ్ సీతీ నాన్నా! మరం, ఆ ఉత్తరం బాబాయి కాదు. నేనే రాకా ఓచ్చి ఆ నేనే పరిగెరు కెళ్ళిపోయా.

అయినా లాభం లేదనుకో. వాడు మాయంటి కొచ్చేశాడు. అన్నకు బాబాయి వంటింట్లో దాంతున్నాడు. నాన్నా వాళ్ళూ సీతీ నాన్నతో మాట్లాడారు. తరవాతి సీతీకి బాబాయికి పెళ్ళి చేసేదాం అన్నారు. చివరికి నన్ను కొట్టారనుకో.

నేను ఇంకోసారి ఇలాగే నాన్న నిరస్పించాను. నాన్న ఆ వేళ ఆద్దం కిందపడేసి బద్దల కొట్టేశాడు. అమ్మ మా నే కొప్పజేస్తుంది భయపడుతున్నాడు.

అప్పుడు నేను అమ్మ దగ్గరికెళ్ళి అదం నేనే బద్దలకొట్టానని అబద్ధం చెప్పేశాను. యలా గా నన్ను అల్లరివెనా అంటాగుగదా ఇది కూడా నేనే చేశానంటే నడం యేమిటి.

అప్పుడు నాన్నే మో, అమ్మ మాడకుండా నన్ను ముద్దు పెట్టుకుని అల్లణా కాణి ఇచ్చేశాడు. మాకానా అబద్ధం చెప్పే నింతలాభిమా.

అమ్మ కూడా నవ్వేసి ముద్దు పెట్టుకుంది. మళ్ళీ పెంకిభడవా అంది.

యెంగలో మరి నేను మేలుకుని ఉన్న

పుకు ఇలాగే తిట్లు అందరూ నిద్రపోతే న్నపుడు నేను యెంతో ముద్దోసా నుటమళ్ళీ యెంచాతో!

క్రేష సంపదకు.

రీటా కుదిళ్ళకు బంతుందిచ్చి, దిగనిగ లాడు నిడుపాటి వెండ్రుకలను పెంచు బతు అద్దుక మైన హాయిర్ టానిక్. శం వెండ్రుకలు రాయలి, వెరయలి, వండ్రు, బిల్లితం, వేనుకొడుకు, ఇంకను శం వెండ్రుకలకు సంబంధించిన ఎవరైనా వ్యాధులకు రీటా ఆ హెమోటోగ వనిచేయును. వేనకువేల వాడి గుణ మును బొందియున్నారు. మీరుకూడా నేటినుండి నే రీటా వాడుడు.

రీటా
హాయిర్ టానిక్